

Тернопільське вище професійне училище №4
імені Михайла Парашука

НАКАЗ

«27» серпня 2020 р.

м. Тернопіль

№ 68/6

**Про запобігання та протидію
булінгу (цькуванню) в ТВПУ №4
ім. М. Парашука**

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», з метою попередження в училищі булінгу (цькування), сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від булінгу, та ефективного реагування на факти насильства в училищі

НАКАЗУЮ:

1. Наказ №210/6 від 24.12.2019 р. «Про затвердження Порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) та Порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в ТВПУ №4 ім. М. Парашука» вважати таким, що втратив чинність.
2. Створити комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) в училищі.
3. Затвердити:
 - 3.1. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в училищі (Додаток 1).
 - 3.2. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в училищі (Додаток 2).
 - 3.3. Порядок роботи комісії (Додаток 3).
 - 3.3. Зразок заяви про випадки булінгу (цькування) (Додаток 4).
 - 3.4. Форму Журналу реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування) і форму Журналу реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) (Додаток 5).
 - 3.5. План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в училищі на 2020-2021 н.р. (Додаток 6).
4. Оприлюднити даний наказ на офіційному веб-сайті закладу.
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор ТВПУ №4
ім. М. Парашука

І.М. Гришук

ПОРЯДОК

подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в ТВПУ №4 ім. М. Парашука

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу, або відповідальна особа, призначена наказом керівника навчального закладу.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

ПОРЯДОК
реагування на доведені випадки булінгу (цькування)
в ТВПУ №4 ім. М. Парашука

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в училищі

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу; потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування); спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування); сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про освіту", "Про соціальні послуги", "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні".

3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка; неврівноважена поведінка; агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства; різка зміна звичної для дитини поведінки; уповільнене мислення, знижена здатність до навчання; відлюдкуватість, уникнення спілкування; ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися; занижена самооцінка, наявність почуття провини; поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги; демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу; схильність до пропуску навчальних занять; відмова відвідувати заклад освіти з посиленням на погане самопочуття; депресивні стани; аутоагресія (самоушкодження); суїцидальні прояви; явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо); намагання приховати травми та обставини їх отримання; скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці; наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або

психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту; наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

4. До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру; словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи; будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток; будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів; інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти (далі - суб'єкти реагування) є:

служба освітнього омбудсмена; служби у справах дітей; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; органи місцевого самоврядування; керівники та інші працівники закладів освіти; засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган; територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та ним Порядком.

6. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7. Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу; за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної

допомоги для надання екстреної медичної допомоги; звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України; повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

ПОРЯДОК
роботи комісії з протидії булінгу
в ТВПУ №4 ім. М. Парашука

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

законності; верховенства права; поваги та дотримання прав і свобод людини; неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування); відкритості та прозорості; конфіденційності та захисту персональних даних; невідкладного реагування; комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування); нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України "Про інформацію", "Про захист персональних даних".

3. До завдань комісії належать:

збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;

розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин; визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу

(цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів; надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками; надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

5. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6. Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

8. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком до цього Порядку, що оформлюється наказом керівника закладу освіти.

9. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії; ставити питання по суті розгляду; подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

10. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

11. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

Додаток 4 до наказу
від 28.08.20 № 68/6

Директору
ТВПУ №4 ім. М. Парашука
Грищуку І.М.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові заявника)

_____ (адреса проживання)

_____ (контактний телефон)

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається довільно.

В заяві повідомляється про випадки булінгу (цькування), а саме обставини, місце, час та яким чином здійснювався булінг (цькування).

Вказується відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявності).

_____ (дата)

_____ (прізвище, підпис)

ЖУРНАЛ
реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування)

№ з/п	Дата прийняття заяви	Прізвище, ім'я, по-батькові заявника (здобувач освіти, батьки, законні представники, педагогічний працівник, інші особи)	Контактна інформація заявника (адреса проживання, телефон)	Короткий зміст заяви	Прізвище, ім'я, по-батькові та посада особи, яка прийняла заяву

ЖУРНАЛ
реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

№ з/п	Дата засідання комісії	Номер рішення	Рішення та рекомендації комісії	Прізвище, ініціали та посада членів комісії	Підписи членів комісії

ПЛАН
заходів щодо запобігання, профілактики та протидії
булінгу (цькуванню) в ТВПУ №4 ім. М.Парашука
на 2020-2021 н.р.

№ з/п	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний
1. Нормативно – правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу			
1.1.	Оприлюднення наказу «Про запобігання та протидію булінгу (цькування) в ТВПУ №4 ім. М. Парашука»	01.09.2020 р.	Директор училища Грищук І.М.
1.2.	Ознайомлення усіх працівників училища із Порядком дій при виявленні випадків (або підозри) боулінгу (цькування) в училищі.	01.09.2020 р.	Заступник директора з НВР Білик І.З.
1.3.	Проводити наради з різними категоріями працівників з питань протидії та профілактики булінгу в училищі.	впродовж навчального року	Заступник директора з НВР Білик І.З.
1.4.	Оприлюднити на веб-сайті училища, дощці оголошень: <ul style="list-style-type: none"> - телефону довіри; - правил поведінки здобувачів освіти в училищі; - плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу; - процедуру подання учасниками освітнього процесу заяв про випадки булінгу в училищі; - порядок реагування на доведені випадки булінгу в училищі та відповідальність осіб, причетних до булінгу. 	до 10.09.2020р.	Заступник директора з НВР Білик І.З.
2. Робота з педагогічними та іншими працівниками училища			
2.1.	Провести навчальний семінар для усіх працівників училища «Явище булінгу, його вплив на всіх учасників освітнього процесу».	жовтень 2020р.	Практичний психолог училища Кравець О.В.
2.2.	Проводити наради з питань	щосеместру	Заступник

	профілактики булінгу (цькування) з усіма працівниками училища.		директора з НВР Білик І.З.
2.3.	Провести тренінг «Маски булінгу» для педагогічних працівників щодо запобігання булінгу (цькування) в училищі.	січень 2021 р.	Практичний психолог училища Кравець О.В.
2.4.	Індивідуальні бесіди з керівниками груп за результатами діагностики рівня напруги, тривожності в учнівських колективах.	впродовж навчального року	Заступник директора з НВР Білик І.З.; практичний психолог училища Кравець О.В.
2.5.	Консультативні години для керівників груп з проблемних ситуацій.	впродовж навчального року	Заступник директора з НВР Білик І.З.; практичний психолог училища Кравець О.В.
2.6.	Проходження безкоштовного курсу «Протидія та попередження булінгу в закладах освіти» за підтримки Міністра МОНУ Хобзея П.К. (освітня платформа «PROMETHEUS»).	січень 2021р.	Адміністрація училища
2.7.	Організація постійного чергування в місцях загального користування (їдальня, коридори, територія училища і т. д.).	постійно	Адміністрація училища
2.8.	Перевірка приміщень, території училища з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу (цькування).	постійно	Адміністрація училища
3. Робота із здобувачами освіти			
3.1.	Провести заняття з елементами тренінгу: «Спілкування з однолітками», «Як протистояти тиску однолітків», «Підліткові компанії», «Вчимося безпечної поведінки в Інтернеті».	впродовж навчального року	Практичний психолог училища Кравець О.В.; керівники груп
3.2.	Організація і проведення Тижня протидії поширення булінгу серед учасників освітнього процесу.	вересень 2020р.	Заступник директора з НВР Білик І.З.

3.3.	Провести виховні заходи, години і бесіди: <ul style="list-style-type: none"> - «Усвідомлення і сприйняття розбіжностей»; - «Невидима межа»; - «Турбота, співчуття і співпраця»; - «Допоможи собі рятуючи інших»; - «Стережись! Що посієш, те й пожнеш»; - «Віртуальний терор та кібербулінг». 	впродовж навчального року	Заступник директора з НВР Білик І.З.; керівники груп; вихователі
3.4.	Організація зустрічей з представниками соціальних служб, ювенальної превенції, безоплатної вторинної правової допомоги, юстиції.	впродовж навчального року	Заступник директора з НВР Білик І.З.
3.5.	Флеш-моб «Зупинимо булінг разом».	травень 2021р.	Заступник директора з НВР Білик І.З.
3.6.	Інформаційна виставка в бібліотеці «Булінг. Міфи та реальність».	впродовж навчального року	Зав. Бібліотекою Шевчук Є.Г.

4. Робота з батьками

4.1.	Проведення тематичних батьківських зборів «Протидія цькуванню в учнівському колективі».		Керівники груп
4.2.	Довести до відома батьків пам'яток про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям.	вересень 2020р.	Заступник директора з НВР Білик І.З.; керівники груп
4.3.	Консультації практичного психолога з питань взаємин батьків з дітьми.	впродовж навчального року	Практичний психолог училища Кравець О.В.
4.4.	Консультаційні години для батьків щодо захисту прав та інтересів дітей.	впродовж навчального року	Юрисконсульт училища Бережнюк Я. О.

5. Моніторинг освітнього середовища

5.1.	Діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах: <ul style="list-style-type: none"> - спостереження за 	впродовж навчального року	Практичний психолог училища Кравець О.В.
-------------	--	---------------------------	--

	<p>міжособистісною поведінкою здобувачів освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - анонімне анкетування здобувачів освіти про випадки булінгу (цькування) в училищі; - психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості колективів та емоційних станів учнів; - соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах; - визначення рівня тривоги та депресії здобувачів освіти. 		
5.2.	Аналіз інформації за протоколами опитування (анкетування) та діагностики.	після проходження	Практичний психолог училища Кравець О.В.
5.3.	Сеанси медіації (примирення)	при потребі	Практичний психолог училища Кравець О.В.

Заст. директора з НВР

І. Білик